

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 „

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

„Dicsőség arra, a ki dolgozik.”

A lángelkű dalnok a költészet malasztjával szentel meg a munkát, eként buzdítván a nemzetet:

„Fel nemzetemnek apraja nagyja,
Szégyen reá ki lomlán vesztegel,
Dicsőség arra, a ki dolgozik!”

És nemzetünk megérté a szent szózatot. Mikor kellett az asszony könnyet, a férfi vért s éltet áldozott a haza üdvéért; majd midőn új nap fénye derült ránk: „Mig ezer fej gondol isten-észszel, Fáradság a nép orias kezével.”

A szellem és kéz munkája nyomán áldás-zón virul. Ezt ünnepelte, ennek a munkásságnak adózott elismeréssel három napon át, különösen pedig Szent István napján a Petrozsényi és Járasi Ipartestület az által, hogy elzarándokolt a magyar nemzet Golgothájának városába hogy megtekintse és tanulmányozza azt a nagyszabású kiállítást, melyet az iparkamara főleg azért rendezett, hogy a területét képező három vármegye iparosai a haladás korszakában bemutathassák tudásukat; elzarándokoltak 78-an, a jelen és a jövő iparosai azért is, hogy a Golgota szentelt hantjainál leróják hálájuk és kegyeletük érzetét.

A három nap, melyet Aradon töltöttek, ünnepszámba ment; utjoktat mindenütt elismerés kísért; munkájokkal a kiállításon dicsőséget arattak; méltán kiérdemelték az aradi iparkamara elnökének Kristyori Jánosnak azon kitüntető nyilatkozatát, hogy: a Petrozsényi és Járasi Ipartestület a területéhez tartozó testületek gyöngye.

Alkalmassabb időt nem is választhatott volna az ipartestület mint éppen e napot, azon „Szent Jobb” ünnepét, a mely ennek az ezeréves országnak szét nem rombolható alapot adott, a mely nemzedékek és nemzedékek munkáit és a munka becsét, értékét, erejét s áldását már akkor felismerte, midőn kézműveseket is hozott az országra.

Ezért az első magyar koronás király emléke nem egyszerű történelmi emlékünnek nekünk, hanem hit, a melyhez nemzeti életünk legszentebb eseményei fűződnek s a mely jövőnk nagyságunk támasza és talpköve: — mely az ország minden tagjának a legkisebbnek és leghatalmasabbnak a lelkébe a nemzeti érzés, a nemzeti büszkeség föl-emelő tudatát önti.

Önmagát s a közhazsnu munkásságot becsülte és tisztelte meg az Ipartestület akkor, a midőn a nemzeti munkásság alapvetőjének szent ünnepén tanulmányozta az aradi munkakiállítást.

Az összes aradi lapok hosszú cikkekkel szentelve, igen elismeréssel írnak a kirándulók tanulmányi utjáról. Közljük szóról-szóra:

(Arad és Vidéke.)

Arad, aug. 19.

Petrozsényi polgárok lelkes csapata, a község eleje, iparosok feleségeikkel és tanoncaikkal, számszerint 78-an jöttek el ma Aradra, főként hogy az aradi munkakiállítást megtekintsék, de másrésről, hogy három napos tanulmányt szenteljenek Arad nevezetességeinek, a megszentelt hazafiúi kegyelet koszorúját helyezték el a vértanuk szobrán, elzarándokoljanak az aradi Golgothához és megszemléljék, tanulmányozzák azokat a hatalmas gyártelepeket, melyeknek híre tulterjed az ország határára is.

A halász megjelent a kastély közelében, egy tekintet vetett Zoéra, aztán leült a folyó partjára, mely a kertbe folyt.

És lassan, óvatosan, kezdett dobni valamit a vízbe. Dobott egyet, dobott kettőt, aztán Zoéra tekintett. A szerelem varázsszal bír, Zoe megértette!

Gyorsan felkelt, leszállt, odament a folyóhoz, s miután körültekintett, leült egy fűsömörre és várt.

A folyón feltűnt egy dió és megint el. Majd feltűnt még egy, aztán még egy.

Zoe felállt, felgyürközt, lement a folyóba, és kifogott egyet az úszó diók közül.

Egy dió olyan, mint a többi dió.

Törjük össze!

Zoe egy követ keresett és lassan s figyelmesen összetörte a diót. A dió ketté vált s a közepén egy kis levél volt. A levélre ez vala írva: „Éjfélkor jer a lugosba, adj jelt, mi jövőnk, hogy megmentsünk! . . .

A park alábbi részén, egy márvány fürdőbe, két hölgy fürdött. A fürdő vize a folyóból folyt oda.

Ezek egyike, Fatime, ritka szépség volt. Egy virág, mely a Kaukasz oldalán nőtt, a verőfényes napkeleten virágozott ki és virágjában letörött, ő volt Ali Achmed kegyence, de Zoe ifjúsága és szépsége elhomályosították az ő kecséit. Fatime mellőztetett és Zoe lett a kegyence.

Egy dió úszott Fatime mellett. Ő megfogta.

— Jer osszuk meg, kiáltá a másikhoz.

— Jer, — kiáltá a másik.

Aztán feltörték a diót. De nem osztották meg, hanem egészen odaadták Ali Achmednek.

* * *

Az érkezés.

Délelőtt 11 órakor érkeztek meg ma a vendégek a vasúti állomáson, hol a kiállítás fogadóbizottságának tagjai vártak rájuk. A petrozsényi ipartestület zászlója alatt sorakoztak, kicsinek-nagynak nemzetiszínű jelvény kotlilon ékesítette a mellét, ékes kifejezőül annak, hogy a jövevények jó része nemzetiségben, névben idegen ugyan, de a szívében, érzéseiben lelkes magyar.

A vértanuk szobránál.

A vasúti állomástól zászlójuk alatt egyenesen a Szabadságtérre vonultak föl, ahol csinos, hazafias műsorú ünnepet rögtönöztek.

A petrozsényi iparostanoneziskola dalárdája által előadott „A hazához” című hazafias dal vezette be az ünnepet, ezt követte Tauch Lajos iparostanonnak „A tizenhárom vértanu” című, majd Wagner Pálnak „A szabadsághoz” című ügyesen, lelkesedéssel előadott szavalata. Aztán fölhangoztak a „Szózat” dallamai, miközben a vendégesapat ősz patrónusa, Figuli Antal petrozsényi községi bíró hatalmas élővirág-koszorút helyezett el a szoboron. A koszorú egyik szalagja a Hunyadvármegye színeit mutató kék és ezüstfélérszínű selyemből, a másik nemzetiszínű selyemből készült s ez a fölírás volt rajta: A petrozsényi és járási ipartestület — a tizenhárom vértanunak.

A szobortól a „Vas” szállodába vonultak föl a vendégek, ott szálltak meg s ott költöttek délben az ebédjüket.

A vesztőhelyen.

Innen délután 2 órakor Grünblatt Mór tanító és Györffy Alajos tanfelügyelőségi tisztviselő előzőkeny kalauzolása mellett a vértanuk vesztőhelyére, az aradi Golgothához vonultak a vendégek, ahol szintén szépen nyilatkozott meg hazafiúi kegyeletük.

Itt ifj. Varjassy István III-ad éves ipariskolai növendék „Talpra magyar”-ja nyitotta meg az emlékezés ünnepét, aztán Schenk János „Négy napig dörgött az ágyú” című verset szavalta el fiatalos lelkesedéssel, majd a Himnuszra zendített a Fekete József vezetése

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Z o e.

Novella. Buticescutul átdolgozta Brinzeu M.

(Folyt.)

Amott messze, a lapály moesárain túl, mindennap látott Zoe egy halászt, térdig felgyürközve, moesárról-moesárra járva, egyik tótól a másikig, hálával vállán s égő lánggal keblében.

A halász a vízbe tekintte s meglátta Zoe képét, Zoe Alira tekintte, s meglátta a halász képét.

S ha a halász a berkekből eltávozott, — akkor hallatszott messziről az édes dal, az ismert dallam.

Ugy ült Zoe egész napokat, a távolba tekintve s hallgatva.

Hej, de a szemek tudnak beszélni!

A csatorna vize, mely a Szeráj kertjén folyt keresztül, mint hosszú kigyó szivárgott át a berkek moesárai között. Oh, ha ez beszélni tudna, mennyit nem mondhatna a szép Zoenak az ő völegényéről, ki mint tébolyodott járt partjain.

Hányszor nem gondolták mindketten, hogy, ha Isten egy pillanatban hangot adna a folyóknak, vagy a virágoknak, vagy a szeleknek: üzenetet küldenének egymásnak, vigasztalást és . . . reményt.

De nincs vigasztalás, csak a könnyekben és sóhajokban.

Ilyen gondolatokkal tépelődött egyszer Zoe, ott ülve a lugasban, egyes-egyedül.

A nappal lassan telt. Zoéra nézve örökké tartó volt. Még egy félnap, aztán egy fél éjszaka, aztán — egy örök boldogság.

Minő a te végzeted, Uram!

De elmúlt a nappal s eljött az este. Aztán jól besötétedett.

A hold az égen volt, de felleg borította az egész láthatárt, semmi sem látszott.

— Mily alkalmas idő, — gondola Zoe.

Egész estig egy pamlagon ült, némán tekintve a földre. El is felejtette Istenhez imádkozni.

Hej, pedig nagy szüksége lett volna Istenre, a megmentőre!

Estve fölkel. Számítgatott, tervezett, minden előkészületet megtett a kimenetre. Miután kész lett, ismét leült a pamlagra és várt . . .

De Ali Achmed belépett a Szerájba.

Zoe észrevette. Felugrott.

Ali hozzám. Zoe játszott két almával, két kicsiny narancsesal, ugrált és nevetett.

Midőn Ali hozzálépett, Zoe leejtette az almákat és fölsikoltott, aztán nyakába ugrott.

És mindketten nevettek. Zoe nevetett Ali arcába és Ali Zoe szemébe.

És kacagtak és mulattak fél éjjel.

Midőn éjjel felé vala, Zoe úgy kacagott, hogy areza nedves volt a könnyektől.

— Miért omolnak könnyeid annyira, Zoe? kérdé Ali.

— Álmos vagyok, mondá ő.

Mit mondjon? Könnyei folytak arcán, nem rejt-hette el.

alatt kitűnően szervezett 32 tagu dalárda, melynek szívet érintő hangjai közben kilépett a csapatból Schwilgin Irma, egy lelkes petrozsényi honleány és hazafiaságtól lángoló néhány szó kíséretében megkoszorúzza az emléket.

Megilletőve percekig állott még a lelkes csapat az emlék körül s aztán gyalogszerrel átrándult Uj-Aradra, ahol a gróf Zselinszky Róbert tulajdonát képező uradalmi sürgyárat tekintették meg.

Az uj-aradi sürgyárban.

Mintán az idegenek egy tisztviselő kalauzolója mellett rendre bejárták a gyártelepet, a gyár igazgató-sága két hordó sört ültetett esapra, melynek fogyasztása közben fölhangzottak a dalárda vig nótái s megindult a tősztok hosszú sorozata. Fekete József tanító Varjassy István iparhatósági biztost éltette, aki fáradhatatlan lelkesedéssel, ügybuzósággal hetek óta szervezte ezt a kirándulást, Grünblatt Mór tanító pedig a petrozsényi iparosokra és Fekete Józsefre, a dalárda vezetőjére ültette poharát.

Uj-Aradról visszajövet ismét a „Vass”-ba tértek, ahol vidám hangulatban vacsoráztak meg. A vacsorán megjelent Edvi-Ilés László, az aradi kereskedelmi és iparkamara titkára is, akit szeretettel és lelkes éljenzéssel fogadtak körükbe az iparos vendégek.

A további program.

Holnap reggel fél 9 órakor a várba vonulnak a vendégek, ahol az istentiszteleten vesznek részt, aztán végig nézik a díszszemlét.

A várból visszajövet az ereklyemuzeumot tekintik meg s az egész délutánt a munkakiállítás tüzetes áttanulmányozásának szentelik.

Csütörtökön délelőtt a Weitzer-féle vaggongyárba látogatnak el, aztán a Neuman gyártelepet keresik föl, s csütörtökön délután 4 órakor visszautaznak Petrozsénybe.

A vezetők.

A lelkes iparos csapat élén Roth Frigyes iparhatósági elnök, Héjas József titkár, Figuli Antal községi bíró, Varjassy István iparhat. biztos, a kirándulás tervezője, Krausz József testületi pénztárnok és Fekete József tanító és h.-lapszerkesztő állnak s kiváló érdekessége ennek az egész kirándulásnak, hogy sok szép hölgy vesz benne részt, akik mind szeretettel, lelkesedéssel osztozkodnak minden fáradalomban, amit a vendégcsapat a hazafiaságnak vagy a komoly tanulmány-nak szentel.

Világítás Petrozsényben.

Ezuttal nem a jelenlegi, világításnak gunyolt afrikai sötétségről akarok eredménytelen szöveget írni,

sem korholni a tisztességre megőszült lámpatakarítók, a kiknek lázas tevékenységét a lámpaüvegek évtizedes korma igazol legőszintébben. Erről ugyanis hiába esnek szó. Ilyesmihézz hozzá vannak már szokva. A tisztelt előjáróság elolvassa, a lámpatakarítók meghallgatják, a lámpák pedig — tovább sötétlenek. Nagyközségünk előjárósága nem törődik, ellenben a nagyközség törődik a lábficizató veszélyes utakon „este kilencz órakor a sötétben”.

E sötétségek megszüntetésére kellene tennünk valamit. A petróleumlámpa idejét multa s nekünk nagyközségünk polgárainak, azt hiszem — miként az adófizetelő, úgy az utcai világítással is szabadna közelebb jutnunk a mai kor igényeihez.

Modern és praktikus a légszesz, acetilen és villamos világítás. A választás nagyon könnyű:

Acetilen-világítás nálunk nem ajánlatos, mert az a rendszer nagy tisztaságot követel, a mivel pedig mi nem dicsekedhetünk.

Légszesz berendezésről szó sem lehet, mert — eltekintve annak igen sok esetben veszélyes voltától — felette költséges a jó karban tartása. Elreped egy cső: utczákat kell érte felbontani: már pedig mi nagyon jól tudjuk mit jelent egy utczának felbontása nagyközségünkben, a hol valamire való ugyanis csak egy van. Tehát minden mást szűz dobva, a villamos világítás felé kell fordítsuk érdeklődésünket. Ez a legmodernebb és (nem a befektetésre hanem a kezelés és fentartásra nézve) kétségtelenül a legolcsóbb rendszer. Azért nagyon is jól eltaláltak azok, a kik villamos világításról rebesgetnek. Csak hogy nem rebesgetni, hanem világítani kell.

De tartsunk rendet:

Nagyközségünk tiszteltemtől polgárai közül többen felszólítottak már, hogy Petrozsény és Livazény községek világításának tervét készísem el.

Szép megbízatás, esinos munka és dicséretes akarat. Mind ennél van azonban egy hatalmasabb tényező, melynek neve: pénz.

Ezt kell előbb összehozni, hogy kitűnjék a komoly szándék. Mert komoly szándék, akarat és tett nélkül a legesinosabb terv sem fog még világítani.

Csekélységgel folytatott diszcurzusok alkalmával egy részvénytársaság alakulásáról volt szó. Éljen a részvénytársaság! Ám előbb alakuljon meg. Mert terv, kivétel, minden hamar megy, csak a pénz, a tőke álljon helyén előbb. Ha ez megvan, bízzon meg a leendő társaság szakembereket a kivittel.

Csekélységem szerény véleménye szerint fő vonásokban megadom a kellő tanácsot is:

Áramgerjesztőül mindenesetre magasfeszültségű,

forgóáramu dynamó rendeltessék, melynek árama helyenkint megfelelően lenne transzformálható. Ez előnyösebb először a csekély áramvesztés miatt; másodsor takarékoság szempontjából, a mennyiben magas feszültség átvitelénél sokkal vékonyabb, tehát jóval olcsóbb rézsodrony elégséges.

Az áramfejlesztő gép hajtása legezészerűbben gőzgéppel eszközölthetnének, a mennyiben az ahhoz szükséges kazánok ellátásához megkívánható fűtőanyag helyben termelődik.

Vízajtásra berendezett turbinók alkalmazása nem ajánlatos tekintettel a téli fagyokra, melyek éppen akkor csökkentik, avagy teljesen megszüntetik a munkaerőt, a mikor arra legnagyobb szükség van; t. i. télen, a mikor is a nappalok rövidek.

Szintugy téves az a nézet is, mintha a vízi turbinók alkalmazása aránytalanul olcsóbb lenne. Igaz, hogy a víz semmibe sem kerül, de a kellő esésre és tisztogatásra annál többet igényel.

Tehát gőzgép által hajtott magas feszültségű forgóáramu gépre lenne szükség, mely az áramot transzformátorok útján szolgáltatná a világító testeknek.

Világító testek gyanánt kizárólag az izzólámpát nevezem meg, a mennyiben a költséges és sok gondozást igénylő izzólámpák használatát községünkben nem ajánlhatom. Utczai világításra is nagyon alkalmasak az izzólámpák, melyekből nagyobb világítást igénylő helyeken csoportokat lehet alkotni, a mi az aránytalanul nagy megtakarításon felül az izzólámpánál is jobb világítást is eredményez, miután utóbbinak porcellán burkolata is felemészti 35%-ot a fény erejéből.

A világítás természetesen lakások részére is szolgálhatna, mégpedig főként azok részére, mint a hogyan az alakuló részvénytársaságnak is ez lenne fő célja.

Erre vonatkozólag is szolgálhatok jó tanáccsal: Lakását mindenesetre mindenki többé kevésbé díszesen szeretné berendeztetni tehetségéhez képest, vagyis míg egyik család rézesillárokat óhajt, addig, a másik beérné függő, vagy zsinoros lámpákkal. Ennél a kérdésnél tehát általánoskodni nem lehet.

De igenis fellehet állítani egy tételt:

Mindenki a ki lakásában, tüzletében stb. villamos világítást óhajt (s erre nézve az alakuló társasággal szerződést köt) maga szerezzze be a világító testek tartóit: csillárokat, álló, vagy függőlámpa-tartókat stb. saját tetszése szerint.

A részvénytársaságnak ezeknek csak felszereltetése és az azokba való áram bevezetése válnék kötelezőségévé.

Tovább haladva még az áram fogyasztás árát is megszabhatom: Előbb azonban meg kell jegyeznem,

pillanatban: Csak hogy megláthatlak, most meghalhatók — Öröme elárulná őket e pillanatban, mikor egy lépés már meg van tőve a cél felé.

Az örök megfogták Zoet, hogy felemeljék, de ő kitépte magát azok kezei közül s magától lépett a csónakba.

Hidegvére csodálatos volt. Az ifjú csónakos keblében hangosan dobogott a szív, keze reszkettett az evezőn, alig várta, hogy induljanak.

Jelt adtak, s a csónak megindult.

Istenem! még tíz perc, csak tíz s megszabadulva fogják látni országuk határát.

A hölgy azonban ölébe nyúlt kezével, egy üvegesket vett ki, szájához emelte s kiürítette...

Aztán előbbi helyzetébe ült vissza, szemével az ég felé.

A csónakos evezett, evezett szegény, hogy majdnem kiadta lelkét. Szíve vert, az izzadság folyt róla s ő nem hagyott fel.

Még 5 perc...

Öt perc múlva által vannak a vízközepén, közelnek ana part felé, mely boldogságot ígér nekik.

A csónak könnyen siklott tova. Még 3 perc. S eltelték ezek is.

A csónakos egyet tekintett előre, egyet hátra, s látta, hogy a közepén túl vannak.

Nem tudta fekezni magát. Nem tudta bevárni a tulso partot a nélkül, hogy egy szót se szóljon drága menyasszonyához, ki azt hitte, hogy a halálba megy, s nem tudta, hogy boldogságot fog találni az ő karjai között. Oh, mely pillanata a boldogságnak.

Az ifjú letette az evezőt, eldobta turbánját s felálván, Zoe felé fordult:

— Zoe, életem boldogsága!

Zoe nem mozdult. Aludta örök álmát, fehér orczával, mint a márvány s szemével az ég felé.

A mit az Isten vigasztalásul adott, a könnyek, azok árulnak el.

— Feküdj le, Zoe! Tudod, hogy szeretlek. — Öröködni fogok vánkodos fölött.

Zoe lefeküdt. Aztán elrejtette arcát a párnák között és sírt.

A sírást zokogás követte. Minden elárulta.

„Sirj Zoe és zokogj, sirj kedved szerint, szegény gyermek, sorsod el van döntve.”

Az ifjú halász, Zoe jegyese, összegyűjtötte társait, felöltötték fegyvereiket, és vártak egész éjjel sikerre, vagy halálra.

Az éjféli megérkezett. De a lugosban nem mutatkozott a várva-várt jel.

Az ifjú halász kitalálta az okát.

Ali Achmed kastélyának voltak titkái, és azon titkokról némelyek egész meséket tudtak mondani.

A gögös basa messze földről elraboltatta a lányokat. A melyik egyszer belépett a Szerájba, többé nem ment ki. Ha valamelyik ki is ment, annak meg volt a története. Ilyen történetet eleget lehetett hallani, ott a Duna partján — halászkótlól.

A török szedte a virágokat, és a melyik tetszet, azt kalapja mellé tűzte, a melyik nem tetszett, azt eldobta. A Duna alkalmas volt erre s a Duna hallgatott.

Ah, sok szép hölgy feküdt már a Duna fenekén!

Aztán a hölgyek sorsa az, hogy: tetszék és haljon meg.

A rózsátó virágzik, az emberek leszedik; de jön a tavasz, és újra kivirágzik. A leánynak csak egy virágja van; szép de csak egy.

A Duna partján látni lehetet néha-néha egy-egy csónakot várakozva késő éjjel. Aztán látni lehet egy-egy alakot, kijönni a Szerájból, betakart orczával, két örtől kísérve. Ez a kettő a csónakba tette, a csónakos

lefelé evezett a Dunán. Kis idő múlva a csónakos egyedül tért vissza. — A rózsá elvirágzott.

Az ifjú halász sokat hallott volt a Szeráj meséiből.

A történeteket követő estve, a Duna partján egy pompásan feldíszített csónak hintáztott. A csónakban összetöppördve ült egy török — a csónakos.

De a közelben, egy bokor alatt ült a szerencsétlen vőlegény, várva és lesve.

Mintán jól besötétedett, előbújt az ifjú, és aláhajolva, körül-köré lépve, a csónakhoz közeledett.

Midőn a török felé közeledett, bizalmas arcot vágott, egyik lábát a csónakra támasztotta s egy zacskó aranyat vevén ki, így szólt:

— Barátom, szegény ember vagy. Itt van egy zacskó pénz, boldogan élhetsz vele. Tágas a világ, a pénznek mindenütt van kelete, — add nekem az evezőt s te menj békével.

A török be sem várva a végét felállt, arcával kelet felé fordult s nagy hangon kiáltotta Allah és Mohamed nevét.

Jól is tette. Ezek voltak utolsó szavai.

Az ifjú látván, hogy pénzzel nem végezhet, mint egy tigris ugrott a csónakba, megragadta a török nyakát, rányomta térdét és — az egy hangot se szólt többet.

Levette turbánját, le ruháját s a Dunába dobta. Aztán felöltötte a csónakos ruháját, leült és várt.

— Még egy próba! Sikerül-e vagy nem, mindegy. Jobb a csendes halál, mint a szenvedésteljes élet.

Kevés idő múlva zaj hallatszott s jelt adtak, hogy álljon készen. S néhány perc múlva három alak állott a parton. Két ór a Szerájból, kettőjük között egy nő, magas termettel, betakart arczal.

Az ifjú meglátta. Aztán elfordította fejét, nehogy valamiképp megismerje.

Oh, ha meglátná, ha megismerné őt Zoe, ki tudja, nem dobna-e magát karjai közé, nem kiáltaná-e az első

hogy az általán ár a leghelyesebb, mely az izzólámpák száma és nem az elhasznált áram mennyisége után fizetendő; lévén e második esetben szükséges több igen drága és kétesen működő árammérő műszernek beszerzése felesleges.

Hogy tiszta képet nyújtsak, felállítok egy példát: Fizessenek a fogyasztók minden egyes izzólámpa után havonként 1, mond: egy koronát, áramfogyasztás címén. (Elég esekély díj.)

Már most alapul véve 3000 izzólámpát; az egy évi összes bevétel: 36.000 korona.

Ezen lámpa-mennyiséghez szükséges berendezés, vagyis a kazánok, a gőzgép, villamos fejlesztő, transzformátorok, villámhárítók, sodronyok és apró szerelési anyagok ára összesen 80.000 korona.

Fenntartás, kezelés, javítás és üzem címén vegyünk évi 16000 korona kiadást; marad tiszta haszon egy évben = 20000 korona.

A berendezés ára 80000 korona lévén; így az egész befektetett tőke négy év alatt megtérül s a további évek bevételeinek ezen hányada tiszta hasznot képez, a melyért érdemes lenne azon vállalatot megalapítani.

Az alakulandó vállalat aztán bizna meg egy szakembert a beszerzéssel, a ki személyesen járna el ez ügyben az illető gépgyárnál, a hol helyben mindent látva gazdaságosan és praktikusan válogathatná össze a berendezéshez szükségességeket.

Szállító czégnél a Ganz és Társa budapesti gépgyárát nevezném meg, mint a mely czégnek e téren a legtekélyesebb kellékek állnak rendelkezésre.

Ezzel — főbb vonásokban — elmondtam a szükségességeket, melyeknek tételenkénti részletezése csak ugy lenne érdemes, ha az ügy komoly volta felől kétség nem támadna.

De vajjon nem-e alszunk el újra s nem fogunk-e még évek hosszu során át a lehatalmasabb ivlámára gondolva szomorúan tovább sóhajtozni!

— Oh te dicső holdvilág, hol késel az éji homályban?!

Ráth Gyula, gépmeister.

A száj- és körömfájás ellen elrendelt óvintézkedések.

(Folytatás).

Fertőzött járárok vagy ahhoz tartozó havasi és más legelőkön levő hasított körmű állatok az előjáróság és az állatorvos közbenjöttével azonnal számba veendő és nyilvántartandók.

E végből a legelő tulajdonosok és pásztorok a községi előjáróság által haladéktalanul figyelmeztetendők, hogy a havasi legelőkről hasított körmű állatokat az I-ső foku hatóság tudta és beleegyezése illetve számbavétel és megvizsgálás nélkül lehajtani szigorú büntetés terhe alatt tiltva van. Ebbeli szándékukat kötelesek az illető szolgabírói hivatalnál legalább 3 nappal előbb bejelenteni s a felmerülő kiszállási költségeket letétbe helyezni. A havasi legelőkön tartzkodó idegen vármegyebeli vagy általában saját vagy más községbeli hasított körmű állatoknak számbavétel és megvizsgálás nélkül való lehajtásának megakadályozása czéljából a hátszegi csendőrség felhívandó, hogy az oda szolgálat-tételre kirendelt 20 csendőrből álló segédletet Felsőbauczár, Bukova, Zajkány, Várhely, Klopótiva és Ma-

Az ifjú lehajlott hozzá, homlokára tette kezét, s szemébe tekintett.

Zoe hideg volt. Arezán, a mint az ég felé tekintett, egy édes és bolgog mosoly látszott.

Azt mondják, hogy némelyek ajkaikon mosolylyal halnak meg. Ki tudja, mit látnak, midőn meghalnak.

Az ifjú szívét halálos iszony járta át.

Egy kis ideig térdén állt előtte; a csólnak magától haladott a Dunán lefelé, esendesen hintázva, mint egy kis gyermek bölcsője.

Nem tudta szegény, mit csináljon.

Végre megfordult, az evezőt a Dunába dobta.

Aztán lehajolt menyasszonya felé, megölelte s magához szorította. A hold koszorút font fejeik körül, koszorút arany sugarakból.

A csólnak haladott, haladott a Dunán lefelé...

Messze a tenger felé, találtak később a Duna partján két halottat, — összeülekezve, mint völgyény és menyasszony.

→*←

lomvízen a havasi lejáróknál állandó és éber őrködére, ugyszintén a rendelkezésére álló járőröket pedig a fertőzött községekben elrendelt istálló, legelő zárlati s főleg az ör kiállási intézkedések pontos betartásának ellenőrzésére utasítsa.

A puji járásban: Kisbár, Urik, Korojesd és Nuk-sora; a petrozsényi járásban: Iszkrony, Petrozsény, Merisor, Krivádia, Banicza; a szászvárosi járásban: Városviz, Kasztó, Vajdej, Romosz, Romoszhely, Kudzsir és Oasa havasi lejárók szemmel tartására és az állatoknak számbavétel és vizsgálat nélkül történő lehajtatásainak megakadályozására kirendelt 20—15 és 10, együtt 45 csendőrből álló segédletet erősítenek meg a járás területén levő m. kir. csendőrségek.

Valamely községben betegség megszűnése esetén a fertőzve volt istállók fala, padozata tisztára lesöprenedő, ajtóik, a padozat, jászlak és más berendezési tárgyak és feniemekek forró luggal lemosandók és frissen oltott méstetjével bemeszelendők.

A fertőtlenítés leggyorsabban és legpontosabban akként teljesítendő, hogy az illető község előjárósága a fertőzött istállók számához mérten elegendő fertőtlenítő szerről, illetve méstetjéről jó eleve már most gondoskodjanak; annak idején pedig a fertőtlenítést szabályszerűen, lelkiismeretesen eszközöljék; a községi előjáróság pedig a beszerzett fertőtlenítő szerekre vonatkozóan nyugta és ellenyugtákkal igazolt jegyzéket, mert reményem van, hogy fertőtlenítési költségek m. kir. kincstár által fognak megtéríttetni.

A betegség szörványos eseteiben vagyis akkor, ha az illető községben csak két udvar és husz darabnál kevesebb állat volt beteg, a zár feloldást a j. m. kir. állatorvos javaslata alapján, az I-ső foku hatóság; járványosan fellépett vagyis olyan esetekben, midőn az illető községben legalább három udvar volt fertőzve vagy 20 drb. állat volt beteg, a thv. m. kir. állatorvos véleménye alapján a II-od foku hatóság teljesíti, illetve átruházott hatáskörben megbizsa a j. illetve thv. m. kir. állatorvost, hogy a zárat már a helyszínén azonnal megszüntetnek nyilvánítsa. A zár feloldás minden esetben földmivelésügyi m. kir. minister urhoz táviratilag bejelentendő.

A midőn jelen rendelkezéseknek pontos és lelkiismeretes teljesítésére a hatóságok figyelmét ezuttal különösen felhívom, elvárom, hogy a hatóságok fejei a rendelkezésekben kifejezésekre jutott szándék megvalósítása körül töltik telhetőleg mindent elkövetnek. A községi előjáróságokat úgy a gazdalközösséget, a helyszínen és illetve a fertőzött községekben 8—10 naponként személyesen megjelenve, az elérni kívánt czél és eredmény kiváló fontosságára kioktatják, az elrendelt óvintézkedések be nem tartásából következhető jelentékenyebb károkat és hosszabbban elgülő zárlatokat és forgalmi korlátozások kiszámíthatlan esélyeire figyelmeztetik s ha másként eredményt el nem érhetnek, példás büntetés alkalmazásával igyekeznek a rendeletnek érvényt szerezni.

E végből kiszállásaik alkalmával az esetleg tudomásukra jutott szabálytalanságokat, vagy visszaélést ott a helyszínén nyomban soronkívül letárgyalják s elrettentő példát szolgáltatva, a kihágási eseteket szigorúan megtorolják.

Végül alantass közgeiket és illetve a községi előjáróságokat a legszigorubbán utasítsák, hogy az állatorvos szakértők elhelyezése a szükséges előfogatokkal mérsékelt árban történő ellátásáról gondoskodjanak s hivatalos kötelességük teljesítése körül hathatosán támo-gassák.

Végül komolyan figyelmeztetem czímedet, hogy a mennyiben hatósága területén a betegség esetleges terjedésének okát netalán rendelkezéseimnek figyelmen kívül hagyásával történő laza ellenőrzés vagy a kellő erély kifejtésének elmulasztásában találán, az illető tisztviselőnek állásáról való felfüggesztés terhe alatt a fegyelmi eljárást fogom megindítani.

Déván, 1902. évi augusztus hó 7-én.

Mara László
alispán.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Szent István király ünnepét kegyelettel ültö meg Petrozsény hazafias közönsége. Az ünnep előestéjén a bányazenekar harsogó zeneszáva töltötte be a kaszinó kertjét és környékét, remek műveket játszva el a töle megszokott precizitással. 20-án reggel mozsarak dörgése s a harangok zúgása figyelmeztette a közön-

séget a magyar nemzet nagy ünnepére. A róm. kath. templomban gr. Toldalagi Samu plébános által mondott nagymisén a hatóságok, közhivatalok tanintézetek, a bányatársulat, főnökeik, igazgatóik vezetése alatt testületileg jelentek meg s valláskülönbőség nélkül rótták le a hívek a nagy király emléke iránt érzett hála adóját. A templom előtt a bányatársulati zenekar játszott.

— A király születésnapját hagyományos lelkesedéssel ünnepelte Petrozsény közönsége. E hó 17-én alkonyat előtt nemzeti zászlók lengtek a házakon, később kivilágították a lakások ablakait, az útletek kirakatait s több helyen a 72 éves jóságos uralkodó arczképe vagy transzparentek vöntak magukra az utcázakon hullámzó közönség figyelmét. 18-án a felekezatos összes templomaiban tartott hállaadó istenitiszteleteken imádkoztak a hívek a legalkotmányosabb uralkodó boldogságáért s életéért. Az ev. ref. templomban Priváry Géza gymn. igazgató és s. lelkész mondott gyönyörű alkalmi beszédet.

— Andreics János bányagazgatóról, a ki fáradságot nem ismerő lankadatlan buzgalommal munkál ezer és ezer család megélhetésén, boldogulásán s a vezetésére bízott nagy iparvállalat czéltudatos igazgatása s közhasznú fejlesztése mellett hatékonyan gondoskodik a helyi és vidéki kisipar fejlesztéséről, mit legutóbb azzal is beigazolt, hogy 32 bányaműhelyi tanoncznak a kiállításra való résztvehetést azzal, hogy minden egyesnek 10 koronát ajándék 10 koronát pedig előlegként utalványozott, — a »B. H.« vasárnapi számában »politikai hullámok« című rovatában és a Fügetlenségben a következő érdekes dolgot olvassuk: — Nem igaz, — mondá egy öreg tanár a minap, — hogy a kit az istenek gyűlölnék, profeszorrá tesznek. Huszonnégy évvel ezelőtt Pancsován professor voltam Örökké azt hittem, hogy ama két esztendő munkája, a mit ott töltöttem, kárba vezett fáradság volt. Most jövök a székei kongresszus előkészítő bizottságának üléséről. A bányászati ügyek előadója Andreics János határozati javaslata volt a mai ülés fénypontja. Micsoda ember ez, uram, kétezerszáz székelynék adott kenyeret a petrozsényi szénbányáknál s ha tervet keresztülviheti, a székelység fiából hazánk legkitünőbb bányamunkásai lesznek. Igazibb és sovénebb magyar ez mindnyájunknál. Mikor aztán neki az egész bizottság gratulált, — feletem fordult s ezt mondta nekem: Uram, ha van valami az én hazafiságomban, abban részem van önnek is. Nem emlékszik, huszonnégy év előtt Pancsován tanárom volt! — Hogyne emlékeztem volna Andreics Jánosra, a nyugalmazott grancisár katonatiszt fiára. Csodálatos föld és levegő ez a magyar föld és magyar levegő! A grancisár katonatiszt fiából sovén magyart nevel, ki élete egyik feladatát az tűzte ki, hogy mentől több székelynék adjon kenyeret!

— Meghalt a váróteremben egy ismeretlen, munkáruhába öltözött alak f. hó 19-én Petrozsényben. A község temette el. Kiltét még nem puhatolták ki.

— Egyet sikoltott és kimult Bojtó Liberati felesége e hó 18-án d. u. 1 órákor hazamenőben Aninosza és Petrozsény között. Szívszélhűdés érte.

— Megismételt műkedvelői előadás. Közkívánatra és felkérésre a nagyszerűen sikerült »Dolovai nábob leánya« című öt felvonásos kitéző színművet a polgári olvasókör könyvtára javára vasárnap, f. hó 24-én este 8 órától kezdődőleg azzal a változtatással, hogy özvegy Domaháznét ez alkalommal Fantl Mariska k. a. játsza (Budapest), — még egyszer előadják. Ez érdekes estélyre e helyen is felhívjuk a közönség figyelmét.

— Öngyilkos. Ulrich Károly bányatársulati szorgalmas ácsmeister, 8 kiskoru leánygyermeknek atyja f. hó 22-én d. u. 1 órákor Petrozsényben lakásának könyhájában szíjjával egy szegre felakasztotta magát. Súlyos anyagi nyomor kergette a józanéletű apát a halálba.

— A református papok közgyűlése és értekezlete f. hó 27 és 28-án lesz. 27-én d. 4 órákor Ungvári főgondnok fogadja a vendégeket a vasutnál — 28-án a Wágner szállodában kezdődik lesz. A petrozsényi-eklézsia előjárósága és a rendező bizottság minden lehető elkövet, hogy a derek lelkipásztorok jól érezzék magukat.

Ertesítés. A petrozsényi államilag segélyezett községi gymnasiumban a beiratások szeptember hó 1, 2 és 3. napján tartatnak. A beiratásnál a tanuló személyesen a szülő vagy gyám kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni.

A felvételnél bemutatandók:

a) a keresztlevél illetőleg a hiteles születési bizonyítvány.

b) a népiskola IV. osztályáról, illetőleg a II—IV osztályába való felvételtkor a megelőző osztályról szóló legalább elégséges bizonyítvány

c) az ujjraoltásról szóló orvosi igazolvány.

Beiratási díj 12 kor. 40 fillér. Egész évi tandíj 72 korona, mely negyed évi 18 kor. vagy havi 7 kor. 20 fillér részletekben is fizethető.

A tanév megnyitása szeptember hó 5-én történik. Mivel tankönyvváltozások, lesznek a tanulók szülei a tankönyvvásárlást halasztsák a beiratás idejére.

Szegénysorsu jó tanulók folyamodhatnak tandíj elengedésért a gymnasiumi bizottsághoz, a gymnasiumi segélyző könyvtárból pedig használatra kaphatnak egyes tankönyveket.

Igazgatóság.

Felölös szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Meghívó.

1902. július 8-án tartott igazgatósági gyűlés határozata alapján tisztelettel meghívja a közgyűlési kiküldött tag urakat

1902 évi aug. hó 31-én,

DÉVA város kistermében tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

Meg nem tarthatás esetén **szeptember 7-én** tartatik meg.

Közgyűlés tárgyai:

1. Az átdolgozott ügykezelési szabályzat tárgyalása és elfogadása.
2. Hátralékok esetleges leírása.
3. Netáni indítványok.

Déva, 1902. augusztus 15-én.

Az elnökség.

Eladó birtok malommal.

A malea patakon a főutcához közel lévő két kővü és két garatu és jó forgalomnak örvendő lisztelő malmomat a hozzá tartozó birtokkal együtt eladóvá teszem. A malom havonta kétszáz (200) korona tiszta jóvedelmet hajt.

Kérdések intézendők:

A kiadóhivatalba.

ÉRTESÍTÉS.

Kitűnő minőségű **valódi fenyővizet** szállít 5 literen felüli mennyiségben literenként 1 koronáért

Szöllősi Samu
Székelyudvarhely.

2—3

Megvételre kerestetik egy használt 3-as esetleg 4-es számú Wertheim-Kassa. Czim:

A kiadóhivatalban.

Billigste Bezugsquelle guter UHREN mit 3 jähr. schriftlicher Garantie.

HANNS KONRAD
Uhren und Goldwaren - Exporthaus
BRÜX Nr. 331 (Böhmen).
Eigene Werkstätten für Uhren Erzeugung und Feinmechanik.

Gute Nickel-Rem.-Uhr	fl. 3.75
Echte Silber-Rem.-Uhr	5.25
Echte Silberkette	1.20
Nickel-Wecker-Uhr	1.75

Meine Firma ist mit den k. k. Adler ausgezeichnet, besitzt gold. und silb. Ausstellungsmedaillen und tausende Anerkennungs-schreiben.
Illustr. Preiskatalog gratis und franko.

3—50

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém a Petrozsény és Vidéke n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy a o o o o o o o o o o o o o o o o

BUKAREST SZÁLLODÁT

átvettem és ezt e hó **12-én megnyitom**, azon reményben, hogy régi üzleti szakavatottságom garanciát képez, hogy a n. é. közönség minden igényeinek meg fogok felelni.

Ügyszintén igyekvésem oda fog irányulni, hogy tisztán kezelt **erdélyi borokat, kőbányai sört** árusítsak el, valamint kitűnő konyhát vezessek és elfogadok havi előfizetésre teljes ellátásra vendégeket.

Szállodám a mai igényeknek teljesen megfelelőleg ujjonnan van berendezve. A n. é. közönség becses pártfogását kérve, számos látogatásért esedezve

Pontos kiszolgálás!

Schulmeister Gábor
szállodás.

3—3

TEMETKEZÉSI-VÁLLALAT
PETROZSÉNY

elvállal mindenféle temetéseket, ravatalokat világítással együtt ugy helyben, mint vidéken is, és pedig a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

A „**TEMETKEZÉSI VÁLLALAT**“ Petrozsényben raktáron tart dús választékban érc- és fakoporsókat, továbbá finom nickkoporsókat, sarkoplagot, mindenféle szemfedeleket, érc-, és művirág koszorúkat, szalagokat, viasz- és szurokfáklyákat. Fakoporsók 2 koronától kezdve feljebb, érczkoporsókat gyermekeknek 14 koronától feljebb, nagynak 1 öl nagyságban 70 koronától feljebb 400 koronáig

a „**TEMETKEZÉSI-VÁLLALAT**“
Petrozsényben

elvállal kápolnák, termek, szobák bevonását gyászszal, hullák elszállítását és hozatalát, szóval minden a temetéshez szükségeltetett kellékekkel.

A gyászszal meggyújtásával, a hozzátartozók bármilyen módon tett értesítésére — **vidékre is** — a lehető legrövidebb idő alatt az intézet megbizottja tisztelettel teendő a rendelmény átvétele végett és gondoskodik annak gyors és pontos kiviteleről.

Egy egyszerű temetéshez szükségelt kellékek, ugymint koporsó, szemfedél, párna, lepedő 16 koronától feljebb.

Gyermekek temetéséhez ugyanaz 8 koronától fölfebb.

Vagyok mély tisztelettel:

Sárosy József.

Sürgőnyczim: **Temetkezési vállalat Petrozsény.**

4—20

SZOKOL MIKLÓS

KOCSIGYÁRTÓ

PETROZSÉNY.

Elvállal mindennemű

uj kocsik elkészítését

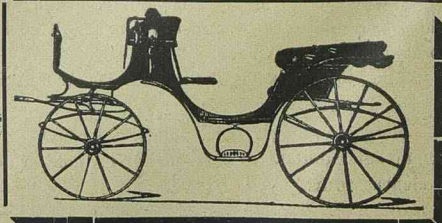
valamint kocsijavításokat vagy átalakításokat.

Igás kocsik és szekerek festését

és minden e szakmába vágó munkákat a legutányosabb és legpontosabb kiszolgálás mellett.

A Petrozsény és vidéke n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok tisztelettel
3—26

Szokol Miklós.

Ny. Figuli Antal gyorsajtóján Petrozsény.